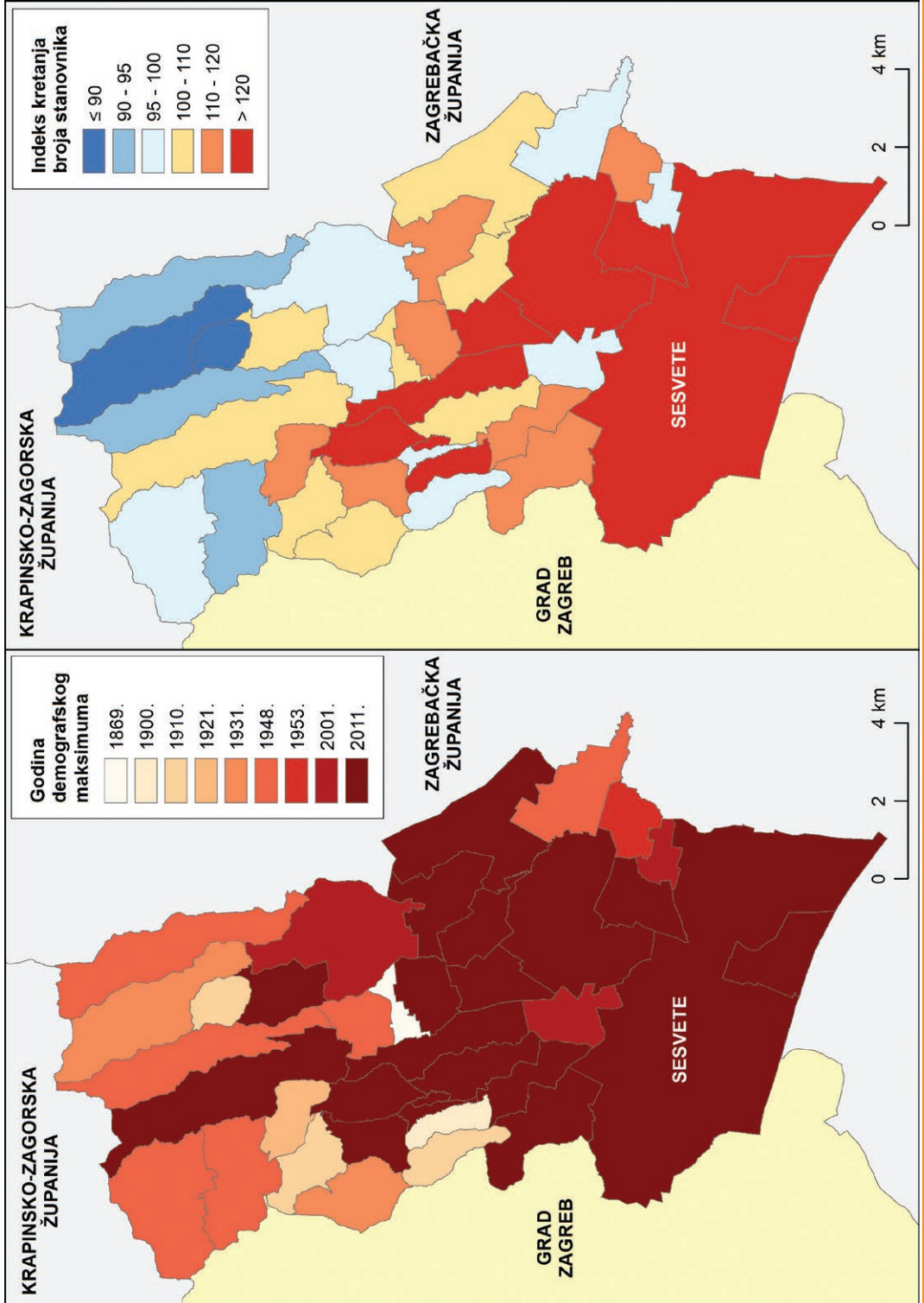

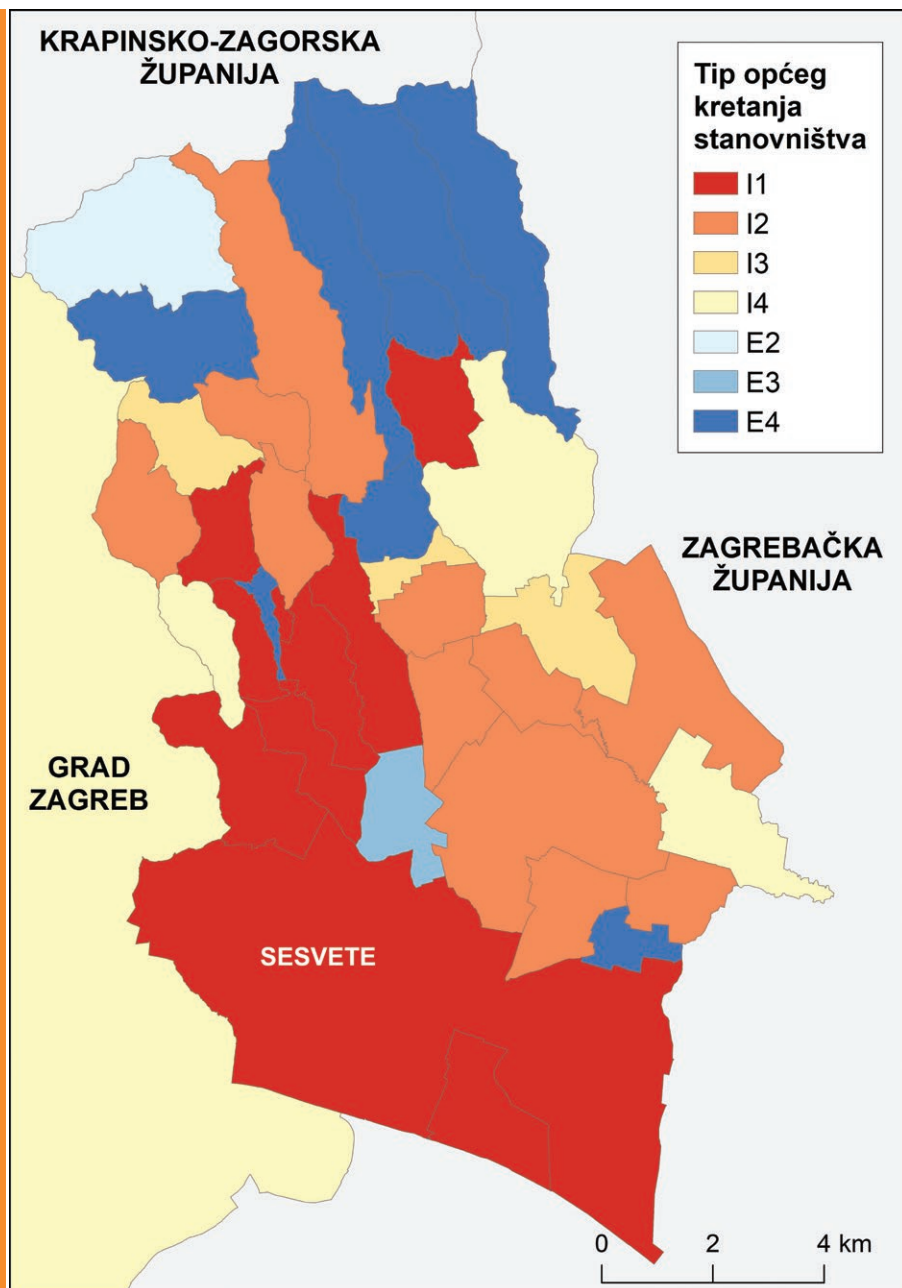
OBILJEŽJA MEĐUPOPISNOG I OPĆEG KRETANJA STANOVNIŠTVA U GRADSKOJ ČETVRTI SESVETE DO 2011. GODINE

Područje zagrebačke Gradske četvrti Sesvete, koja je do 2011. godine brojila 70.009 stanovnika, jedno je od demografski najdinamičnijih područja Hrvatske, koje je kroz sva međupopisna razdoblja od prvog popisa stanovništva 1857. godine do posljednjeg popisa stanovništva za koji su objavljeni rezultati, 2011. godine, bilježilo porast broja stanovnika. Razlog tome je povoljan prometni položaj, koji je bio dodatno osnažen izgradnjom željezničke pruge pored tadašnjeg naselja Sesvete, što je utjecalo na razvoj prehrambene industrije u zonama uz prugu na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće i u prvoj polovici 20. stoljeća (Malić, 1969; Klaić, 2002). Zbog povećanja broja radnih mjesta u industriji započeo je rast stanovništva, koje je najprije doseljavalo u naselje Sesvete iz okolnih naselja, a zatim, nakon Drugog svjetskog rata, i iz cijelog središnjeg dijela Hrvatske (Malić, 1969). Intenzivni procesi doseljavanja i industrijalizacije potaknuli su urbanizaciju naselja Sesvete, koje se transformiralo u satelit grada Zagreba. U 1960-im i 1970-im, jačanjem sustava javnog prijevoza, javlja se i suburbanizacija okolnih sesvetskih naselja. U naselje Sesvete se od 1970-ih zbog funkcije rada u Zagrebu i u Sesvetama doseljava stanovništvo s područja cijele Hrvatske, ali i ostalih dijelova tadašnje Jugoslavije (Vresk, 1997). U 1980-im, 1990-im i 2000-im godinama nastavila se suburbanizacija i rast broja stanovnika i u Sesvetama i u okolnim naseljima, međutim ključnu ulogu u tom rastu imalo je doseljavanje stanovnika iz ratom pogođenih područja Bosne i Hercegovine i Hrvatske tijekom 1990-ih (Antić, 2001). Broj stanovnika gradske četvrti u razdoblju od 1857. do 2011. godine je usedmerostručen, a broj stanovnika naselja Sesvete u istom razdoblju povećao se čak 51 put (Naselja i stanovništvo, 2005; Popis stanovništva, 2013). Sesvete su danas najveće urbano naselje u okolini Zagreba (54.085 stanovnika 2011. godine), morfološki sraslo sa Zagrebom, ali pod izrazitim utjecajem Zagreba te su funkcionalno ovisne o njemu.

Dobar pokazatelj o kretanju stanovništva je godina demografskog maksimuma (sl. 1), tj. godina u kojoj je u nekom naselju zabilježen najveći popisani broj stanovnika. Za najveći broj naselja Gradske četvrti Sesvete, njih 18, godina demografskog maksimuma je 2011., što je rezultat procesa satelitizacije i urbanizacije. Naselja u sjevernom i istočnom dijelu gradske četvrti, koja se nalaze izvan važnijih prometnih pravaca (urbanizacijskih osi), najveći broj stanovnika imala su u prvoj polovici 20. stoljeća, najviše njih 1948. godine, a utjecaj procesa suburbanizacije nije bio toliko intenzivan da bi potaknuo povratak broja stanovnika na tu razinu u kasnijim desetljećima. Poseban je slučaj naselje Vurnovec, koje je kroz cijelo popisno razdoblje bilo naselje s oko 200 stanovnika i granice mu se nisu mijenjale, a svoj demografski maksimum ostvarilo je još 1869. godine (297 stanovnika). U posljednjem međupopisnom razdoblju za koje su objavljeni podatci, od 2001. do 2011. (sl. 1), 24 naselja Gradske četvrti Sesvete od njih 37 zabilježila su porast broja stanovnika. Najviše stope rasta zabilježene su u urbanom naselju Sesvete i u naseljima u bližoj okolini Sesveta. Broj stanovnika naselja Sesvete u tom se razdoblju povećao za 20,4 %, a najveći

Sl.1. Godina demografskog maksimuma u naseljima Gradske četvrti Sesvete i indeks kretanja broja stanovnika naselja od 2001. do 2011.
Izvor: Naselja i stanovništvo, 2005; Popis stanovništva, 2013

Sl. 2. Naselja Gradske četvrti Sesvete prema tipovima općeg kretanja stanovništva* od 2001. do 2011. godine
Izvor: Naselja i stanovništvo, 2005; Popis stanovništva, 2013; SRPJ, 2013; Tablogrami, 1964 – 2017

*Puni nazivi tipova općeg kretanja stanovništva prikazanih na kartogramu su: I1 – porast imigracijom, I2 – obnova imigracijom, I3 – slaba obnova imigracijom, I4 – vrlo slaba obnova imigracijom, E2 – depopulacija, E3 – izrazita depopulacija, I4 – izumiranje (Nejašmić, 2005).

porast zabilježen je u naselju Paruževina, čiji je broj stanovnika porastao čak za 47,0 %. S druge strane, najveći je pad zabilježen u krajnjem sjevernom dijelu gradske četvrti, u naselju Glavnica Donja, čiji je broj stanovnika u tom razdoblju pao za 17,2 %. Povećanjem postotnih udjela porasta broja stanovnika prigradskih naselja oko Sesveta, moguće je očekivati i djelomičnu demografsku revitalizaciju naselja sjevernog dijela četvrti koja su bilježila negativne demografske trendove.

Na sl. 2 mogu se uočiti prostorni obrasci općeg kretanja stanovništva. Iako su općenito prisutni pozitivni demografski procesi na razini cijele gradske četvrti, a cijela četvrt ima tip općeg kretanja I1 (porast imigracijom) među naseljima mogu se izdvojiti značajne razlike u kretanju stanovništva. Naselja na jugu gradske četvrti i uz glavne prometne pravce imaju pozitivnu promjenu broja stanovnika i u njih stanovništvo doseljava, dok naselja sjevernog ruba gradske četvrti, udaljenija od glavnih prometnih pravaca, gube stanovništvo i prirodnom putem i emigracijom. Najveći relativni pad broja stanovnika zabilježen je u naseljima Glavnica Donja, Glavnica Gornja i Moravče, na krajnjem sjeveroistoku četvrti. Može se očekivati da su trendovi kretanja stanovništva na razini četvrti nastavljeni i u međupopisnom razdoblju od 2011. do 2021. godine, uzimajući u obzir procjene kretanja broja stanovnika na teritoriju Grada Zagreba u proteklom desetljeću (*Gradovi u statistici*, 2021), ali za njihovu je potvrdu, kao i za konkretniju analizu po naseljima, potrebno čekati objavu rezultata popisa stanovništva iz 2021. godine.

IVAN ŠIŠAK

LITERATURA

- ANTIĆ, N., 2001: Kretanje stanovništva Grada Zagreba s posebnim osvrtom na doseljavanje u razdoblju 1991. – 2001., *Migracijske i etničke teme* 17 (4), 287-309
- KLAIĆ, I., 2002: *Po kašinskom i vugrovečkom kraju*, Hrvatski zemljopis, Samobor
- MALIĆ, A., 1969: Transformacija Sesveta pod utjecajem Zagreba, *Geografski glasnik* 31, 143-154
- NEJAŠMIĆ, I., 2005: *Demogeografija: Stanovništvo u prostornim odnosima i procesima*, Školska knjiga, Zagreb
- VRESK, M., 1997: Suburbanizacija Zagreba, *Hrvatski geografski glasnik* 59, 49-71

IZVORI

- Gradovi u statistici*, Statistika u nizu, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2021., www.dzs.hr (26.11.2021.)
- Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001.*, CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.
- Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine*, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2013., www.dzs.hr (26.11.2021.)
- Statistički registar prostornih jedinica 2013*, Državna geodetska uprava, Zagreb, 2013.
- Tablogrami prirodnog kretanja stanovništva 1964. – 2017.*, Državni zavod za statistiku, Zagreb